3. Vedtægten indeholder ikke særlige regler om indplacering på nyt løntrin ved tildeling af en disciplinærsanktion i form af degradation. Fastsættelsen af løntrinnet henhører derfor under ansættelsesmyndighedens skøn, uden at det herved bør antages, at fastsættelse af et lavere løntrin i forhold til tjenestemandens løntrin inden for den lønklasse, han var indplaceret i forud for sanktionen, udgør en selvstændig sanktion.

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ
fremsat den 21. marts 1985 *

Høje Domstol.

A. De forenede sager, jeg i dag skal tage stilling til, drejer sig om, hvorvidt en disciplinærforanstaltning, EF-Kommissionen har truffet over for en af sine tjenestemænd, er lovlig.

Ved skrivelse af 10. september 1981 meddelte Kommissionen sagsøgeren, som er ekspeditionssekretær i lønklasse A 5, at han ifølge de for Kommissionen foreliggende oplysninger groft havde tilsidesat de forpligtelser, der påhviler ham som tjenestemand i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikler 12 og 17. Denne påtale støttede Kommissionen på følgende to forhold:

— at han havde solgt fortrolige dokumenter til firmaet Th. Trancu & Assoc. Market Research and Public Relation Consultants, Milano, og

— at han havde udøvet en bibeskæftigelse, hvortil han ikke havde indhentet samtykke.

Ved samme skrivelse indkaldte Kommissionen i henhold til vedtægtens artikel 87 sagsøgeren til en høring den 7. oktober 1981 som skulle forestås af en af Kommissionens generaldirektører. Skrivelsen indeholdt endvidere et bilag på 4 sider, hvori klagepunkterne var uddybet nærmere. Heri anførtes, at det fremgik af den for Kommissionen foreliggende korrespondance mellem sagsøgeren og nævnte køber, at sagsøgeren havde betegnet dokumenterne som fortrolige og vanskelige at fremskaffe. Kommissionen betragtede det som en skærpende omstændighed, *at* sagsøgeren ikke havde kunnet erhverve dokumenterne i kraft af sin tjenstlige stilling, men havde været nødt til først at fremskaffe dem, *at* han havde gjort dette systematisk igennem en periode på syv år (fra september 1972 til april 1979), og *at* han havde modtaget vederlag herfor.

Det andet klagepunkt vedrørte udøvelsen af en bibeskæftigelse uden samtykke. I skrivelsen udtales det, at sagsøgeren ganske vist den 1. september 1972 havde indgivet ansøgning om at måtte udøve en »activité juridique administrative, notamment traduction ou révision en français des textes législatives, rapports du conseil et de l'assemblée, etc.« for en »gruppo saccarifero Veneto« mod et månedlig vederlag på 12 000 BFR. Ansøgningen blev imøde-

* Oversat fra tysk.

kommet for perioden fra den 25. september 1972 til den 31. december 1976.

Det anførtes, at han ikke havde ansøgt om eller opnået samtykke til bibeskæftigelsen efter dette tidspunkt.

Under hensyn til, at sagsøgeren havde oppebåret et væsentligt højere vederlag og til, at han havde udøvet sin bibeskæftigelse fuldtids til skade for Kommissionen, måtte udøvelsen af bibeskæftigelsen efter Kommissionens opfattelse betragtes som ulovlig.

Under høringen den 7. oktober 1981 henviste sagsøgeren til, at videregivelsen af dokumenterne var blevet foretaget af en organisation kaldet »Meconsult«, en sammenslutning af italienske journalister. I begyndelsen var det navnlig sagsøgerens broder, der tog sig af dokumenternes videregivelse, men efter at denne var blevet forflyttet til Tunesien, sørgede sagsøgeren selv som mellemmand for, at dokumenterne blev videregivet. Der var ikke blevet videregivet hemmelige eller fortrolige dokumenter. Betegnelsen af dokumenterne som »hemmelige eller fortrolige« havde sin forklaring i journalisternes praksis, idet disse ofte benytter et særligt ordvalg.

Klagepunktet om, at han havde udøvet en bibeskæftigelse fuldtids, tilbageviste sagsøgeren. Han anførte, at hans overordnede var bekendt med, at han havde udøvet en virksomhed uden for tjenestetiden. Han kunne derfor alenebebrejdes, at han ikke havde indgivet nogen formel ansøgning for en bestemt periode.

Sagsøgeren henviste endvidere til, at de dokumenter, som var i Kommissionens besiddelse, var blevet vilkårligt indsamlet af hans tidligere ægtefælle. Kommissionen havde følgelig kun ufuldstændige oplysninger at holde sig til. I øvrigt havde sagsøgeren udelukkende fået forelagt tre aktstykker, som var uden beviskraft. Han kunne ikke udtale sig om dokumenter, som administrationen ikke havde forelagt ham på trods af, at den sad inde med dokumenterne. Såfremt der fandtes andre bevismidler, måtte administrationen efter sagsøgerens opfattelse være forpligtet til at bringe dem til hans kundskab, idet han ellers ville være afskåret fra at tage stilling til dem.

Den 23. november underskrev sagsøgeren udkastet til protokollen vedrørende høringen af 7. oktober 1981. Fra den 30. november 1981 til den 31. januar 1982, og senere igen fra den 1. marts 1982, havde sagsøgeren sygeorlov. Ved skrivelse af 20. januar 1982 tilsendte Kommissionen ham den endelige protokol vedrørende høringen med anmodning om at tilbagesende protokollen i underskrevet stand. Denne skrivelse modtog sagsøgeren imidlertid ikke, da han ikke længere boede på den adresse, som var meddelt Kommissionen. Den 4. marts 1982 fik sagsøgeren personligt udleveret en kopi af skrivelsen af 20. januar 1982. Protokollen er ej heller blevet underskrevet på et senere tidspunkt.

Den 11. juni 1982 rejste Kommissionen sagen for disciplinærrådet og tilstillede i henhold til artikel 1 i tjenestemandsvedtægtens bilag IX disciplinærrådet en indberetning, som havde foreligget siden den 17. maj 1982. I denne indberetning foreholdtes sagsøgeren følgende tjenesteforseelser:

— salg af fortrolige dokumenter, og

— udøvelse af bibeskæftigelse uden samtykke.

Tjenesteforseelserne kvalificeredes som overtrædelser af tjenestemandsvedtægtens artikler 12 og 17. Klagepunktet vedrørende udøvelsen af en *fuldtids* bibeskæftigelse er ikke opretholdt i indberetningen.

Den 8. juli 1982 tilsendte disciplinærrådets formand sagsøgerens juridiske rådgiver indberetningen med alle de dokumenter, på hvilken klagepunkterne støttedes.

Den 12. oktober 1982 foretog disciplinærrådet høring af sagsøgeren i nærværelse af hans juridiske rådgiver. Den 3. december 1982 afgav disciplinærrådet en begrundet

udtalelse som foreskrevet i artikel 7 i tjenestemandsvedtægtens bilag IX. Heri drog disciplinærrådet følgende konklusioner:

— Vedrørende salget af fortrolige dokumenter:

Der var ikke ført bevis for klagepunktet om, at sagsøgeren havde solgt fortrolige dokumenter fra Kommissionen, da de i akterne indeholdte dokumenter var godkendt af Kommissionen og var blevet offentliggjort.

— Vedrørende videregivelsen af dokumenter:

Sagsøgeren havde dog igennem en periode på syv år medvirket til at videregive dokumenter fra Kommissionen og OECD, hvis ydre form undertiden bevidst var blevet ændret for at forhøje prisen.

— Vedrørende bibeskæftigelsen i perioden fra 1972 til 1976:

Den af sagsøgeren faktisk udøvede bibeskæftigelse havde antaget et større omfang end den, hvortil Kommissionen havde givet samtykke.

— Vedrørende bibeskæftigelsen i perioden fra 1977 til 1982:

For denne periode havde sagsøgeren hverken ansøgt om eller opnået samtykke til bibeskæftigelsen.

Disciplinærrådet lagde endvidere følgende omstændigheder til grund for sin indstilling:

— De udtalelser, der var afgivet vedrørende sagsøgeren inden for nævnte periode, var positiv såvel i henseende til hans kvalifikationer som hans tjenstlige adfærd.

— Sagsøgeren var ved videregivelsen af dokumenterne blevet bistået af sin tidligere ægtefælle, som havde haft samtlige akter til rådighed, hvoraf hun havde overladt Kommissionen et uddrag. Sagsøgeren havde oplyst, at han ikke ved forberedelsen af sit forsvar havde haft samtlige akter til rådighed.

— I den periode, hvorunder sagsøgeren havde udøvet en bibeskæftigelse uden samtykke, var sagsøgerens overordnede blevet underrettet om hans virksomhed uden for tjenesten.

Disciplinærrådet indstillede på dette grundlag, at sagsøgeren påbydes den i artikel 86, stk. 2, litra e), omhandlede disciplinærsanktion »degradation« (fra A 5 til A 6).

Efter en fornyet høring af sagsøgeren den 20. december 1982 traf ansættelsesmyndigheden afgørelseden 3. januar 1983. Den fulgte heri disciplinærrådets indstilling såvel hvad angår bedømmelsen af de faktiske omstændigheder som indholdet af den disciplinære sanktion. Ansættelsesmyndigheden indplacerede herefter med virkning fra den 4. januar 1983 sagsøgeren i den lavere lønklasse A 6, løntrin 4, med anciennitet regnet fra den 1. januar 1983.

En administrativ klage af 29. marts 1983 over denne afgørelse af 29. marts 1983 afviste ansættelsesmyndigheden den 18. august 1983 (hvorom der tilgik sagsøgeren meddelelse den 23. august 1983.

Den 18. november 1983 anlagde sagsøgeren to sager ved Domstolen. I den første sag (sag 255/83) har han nedlagt følgende påstande:

1) Kommissionens afgørelse af 3. januar 1983, hvorved sagsøgeren blev pålagt disciplinærsanktionen »degradation«, annulleres.

2) Den udtrykkelige afvisning af 18. august 1983 af sagsøgerens administrative klage annulleres.

3) Sagsøgte tilpligtes med virkning fra 4. januar 1983 at betale sagsøgeren forskellen mellem på den ene side den løn, han ville have oppebåret, såfremt han

havde fortsat sit normale karriereforløb, og på den anden side dels den løn, han rent faktisk har oppebåret efter degradationen, dels det beløb, han vil oppebære i førtidspension.

4) Sagsøgte tilpligtes at betale godtgørelse for ikke-økonomisk skade, som med forbehold af senere ændringer ansættes til 10 mio BFR.

5) Sagsøgte tilpligtes at betale alle sagens omkostninger.

I den anden sag (sag 256/83), som sagsøgeren selv har betegnet som værende uden genstand, såfremt påstandene i sag 255/83 tages til følge, har sagsøgeren nedlagt påstand om, at

1) det fastslås, at Kommissionen har begået tjenstlige fejl,

2) det statueres, at disse fejl er den eneste årsag til sagsøgerens alvorlige og uhelbredelige sygdom,

3) sagsøgte tilpligtes at betale sagsøgeren

— 12 mio BFR i erstatning for økonomisk skade og

— 5 mio BFR som godtgørelse for ikke-økonomisk skade, og at

4) sagsøgte tilpligtes at afholde alle sagens omkostninger.

Kommissionen har i begge sager nedlagt påstand om frifindelse og om, at afgørelsen vedrørende sagens omkostninger træffes i overensstemmelse med procesreglementet.

B. Jeg skal i det følgende redegøre for min stilling til hver enkelt af de fremførte påstande og anbringender.

I. Annullation af disciplinærsanktionen

1. Det første anbringende er, at der foreligger en tilsidesættelse af princippet om retten til forsvar, idet Kommissionen først ni måneder efter, at der var indledt disciplinær forfølgning, tilstillede sagsøgeren samtlige akter i sagen, og idet Kommissionen forud for høringen den 7. oktober 1981 undlod at meddele sagsøgeren, hvorvidt den påtænkte disciplinærsanktion krævede disciplinærrådets medvirken.

Det erkendes af Kommissionen, at sagsøgeren ikke straks fik samtlige sagens akter tilstillet. Det skyldtes imidlertid, at sagsøgeren ikke forlangte aktindsigt, og at Kommissionen i øvrigt var af den overbevisning, at det var overflødigt at tilstille sagsøgeren akterne, idet han var bekendt med deres indhold. Det var jo hans egen korrespondance. I øvrigt var sagsøgeren ikke blevet afskåret fra at forsvare sig, eftersom han jo netop var i stand til at påvise, at de videregivne dokumenter ikke var af fortrolig karakter.

Høringen den 7. oktober 1981 blev ifølge sagsøgte gennemført for at give sagsøgeren lejlighed til at tage til genmæle over for de ham foreholdte klagepunkter. Ganske vist var der allerede på dette stadium tale om en foranstaltning i henhold til vedtægtens artikel 87, men høringen havde især til formål at sætte ansættelsesmyndigheden i stand til at afgøre, om der skulle foretages videre i sagen, altså om sagen skulle henlægges eller om den disciplinære forfølgning skulle fortsættes.

Da det er ubestridt, at samtlige akter i disciplinærsagen blev udleveret til sagsøgerens juridiske rådgiver den 8. juli 1982, må det undersøges, om dette kan anses for rettidigt sket. Det kræver imidlertid en mere udførlig gennemgang af vedtægtens artikel 87 og bilag IX.

Ifølge artikel 87, stk. 1, kan ansættelsesmyndigheden give en advarsel eller tildele en irettesættelse. Tjenestemanden skal dog høres forinden. Denne procedure vil jeg betegne som en »uformel disciplinær forfølgning«.

Pålæggelse af de øvrige (og mere alvorlige) sanktioner forudsætter efter artikel 87, stk. 2, at ansættelsesmyndigheden først gennemfører den i bilag IX omhandlede disciplinære forfølgning. Også her skal tjenestemanden høres forinden. Denne procedure vil jeg betegne som den egentlige og »formelle« disciplinærsag.

Der er altså to tilfælde, hvor tjenestemanden skal høres ifølge vedtægtens artikel 87, nemlig før der tildeles en irettesættelse eller en advarsel (jfr. stk. 1), og før der træffes beslutning om at indlede en egentlig, formel disciplinær forfølgning (jfr. stk. 2).

Efter min opfattelse kan høringerne i henhold til begge de nævnte bestemmelser i artikel 87 udmærket falde sammen. Antager ansættelsesmyndigheden på grundlag af høringen, at der udelukkende er tale om en mindre tjenstlig forseelse, er den uden videre berettiget til at tildele en advarsel eller en irettesættelse. Fremgår det derimod af høringen, at den tjenstlige forseelse er af mere alvorlig karakter, er ansættelsesmyndigheden pligtig at forelægge sagen for disciplinærrådet. Det kan dog ikke kræves, at ansættelsesmyndigheden, som hævdet af sagsøgeren, allerede under høringen skal have besluttet at indbringe sagen for disciplinærrådet i henhold til artikel 87, stk. 2. Høringen gennemføres nemlig i det øjemed at give sagsøgeren lejlighed til at tage til genmæle og sætte Kommissionen i stand til at afgøre, hvad der videre skal foretages i sagen. Er den pågældende blevet hørt, og har ansættelsesmyndigheden dannet sig et billede af, hvor alvorlig den påtalte tjenesteforseelse er, taler intet for at foretage en fornyet høring, såfremt ansættelsesmyndigheden påtænker at forelægge sagen for disciplnærrådet. For det første har der allerede været foretaget høring som krævet efter artikel 87, stk. 2, og for det andet sikres den pågældende derved de garantier ved sagsbehandlingen, der er foreskrevet i vedtægtens bilag IX, og som giver den pågældende større rettigheder. Jeg er derfor af den opfattelse, at tjenestemandsvedtægten ikke kræver fornyet høring.

Ifølge artikel 2 i vedtægtens bilag IX har den indberettede tjenestemand, efter at have modtaget indberetningen (hvormed ansættelsesmyndigheden indleder sagen ved disciplinærrådet), ret til at blive gjort bekendt med samtlige de ham vedrørende akter samt ret til at få genparter af alle sagens akter.

Den indberetning, som blev udfærdiget for disciplinærrådet den 7. maj 1982, blev forelagt rådet den 11. juni 1982. Hermed var den formelle disciplinære forfølgning indledt. Den 8. juli 1982 blev indberetningen og samtlige akter i disciplinærsagen tilstillet sagsøgerens juridiske rådgiver. Da høringen fandt sted den 11. oktober 1982, havde sagsøgeren således mere end tre måneder til at forberede sit forsvar for disciplinærrådet, hvilket efter min opfattelse må anses for tilstrækkeligt.

Tilbage bliver det spørgsmål, om ansættelsesmyndigheden var forpligtet til, allerede før disciplinærsagen blev indledt, at tilstille den pågældende samtlige akter, hvilket i så fald går videre end hjemlet i selve vedtægtens ordlyd. Som tidligere nævnt er en sådan forpligtelse ikke udtrykkeligt forskrevet i vedtægten og kan ej heller udledes af Domstolens dom af 17. december 1981 i sag 115/80 [1]. I denne sag havde ansættelsesmyndigheden nægtet sagsøgerens juridiske rådgiver indsigt i disciplinærsagens akter. Det er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag, hvor sagsøgeren end ikke på noget tidspunkt har krævet indsigt i de komplette sagsakter, men blot anført, at han ikke kunne udtale sig om dokumenter, som han ikke havde fået forelagt.

I øvrigt bør det nævnes, at der i sag 115/80 [1]ar tale om det, som jeg har benævnt

1 — Dom af 17.12.1981 i sag 115/80, René Demont mod Kommissionen, Sml. 1981, s. 3147.

en »uformel disciplinær forfølgning«. I dommen fastslog Domstolen, at det ikke kan udledes af artikel 4, stk. 2, i vedtægtens bilag IX, at de rettigheder, som ifølge denne bestemmelse tilkommer den pågældende under en formel disciplinær forfølgning, quasi e contrario ikke behøver tilstås en tjenestemand under en uformel disciplinær forfølgning. Domstolen har på den anden side ej heller fastslået, at der under en formel disciplinær forfølgning gælder en videregående ret til forsvar, som der ikke er hjemmel for i artikel 87 og i vedtægtens bilag IX.

På grundlag af det anførte anser jeg det første anbringende for ubegrundet, og det gælder såvel dets første som dets andet led.

2. Med det andet anbringende har sagsøgeren foreholdt ansættelsesmyndigheden, at den har truffet sin afgørelse på grundlag af ufuldstændige akter og undladt at høre den person, fra hvem Kommissionens oplysninger hidrører, nemlig sagsøgerens tidligere ægtefælle, ligesom man end ikke gav ham lejlighed til at tage direkte til genmæle over for hende.

Heroverfor har Kommissionen indvendt, at sagsøgeren har haft lejlighed til at fremlægge alle de dokumenter, der kan støtte hans forsvar, og i øvrigt under disciplinærsagen hverken har krævet yderligere akter fremlagt eller krævet høring af Kommissionens informationskilde.

Også dette anbringende er efter min opfattelse ubegrundet.

For det første har sagsøgeren ikke under disciplinærsagen rejst krav om gennemførelse af de nævnte undersøgelsesforanstaltninger, og for det andet har han ikke forklaret, hvad der ville kunne opnås hermed. Han har ikke en gang antydet, hvad indholdet kunne være i de dokumenter, som ikke er blevet fremlagt, og i hvilket omfang en konfrontation med hans tidligere ægtefælle havde kunnet føre til en yderligere afklaring af sagen.

Under hensyn hertil kan det ikke med rette foreholdes hverken disciplinærrådet eller ansættelsesmyndigheden, at de har undladt at træffe de nødvendige foranstaltninger for at opklare af de faktiske omstændigheder.

3. Det tredje anbringende er, at ansættelsesmyndigheden har tilsidesat sin forpligtelse efter tjenestemandsvedtægtens artikel 24 til at yde bistand eller støtte. Det anføres således, at Kommissionen som følge af bistandspligten over for sine tjenestemænd straks burde have efterprøvet, om de videregivne dokumenter også reelt var fortrolige, og om sagsøgeren virkelig havde tilsidesat sine tjenstlige forpligtelser over for Kommissionen. Desuden burde ansættelsesmyndigheden have beskyttet sagsøgeren mod de ærekrænkende beskyldninger, som var blevet rettet mod sagsøgeren fra Kommissionens informationskilde.

Heroverfor har Kommissionen indvendt, at bistandspligten i henhold til vedtægtens artikel 24 tilsiger, at en disciplinærsag gennemføres under strikte iagttagelse af den pågældendes ret til at forsvare sig. Disciplinærsagen viste jo netop, at de oprindelige kritikpunkter ikke var fuldt ud berettigede.

Jeg er enig med Kommissionen i, at en korrekt opfattelse af bistandspligten i henhold til vedtægtens artikel 24 for det første indebærer, at en disciplinærsag i de tilfælde, hvor der er rejst alvorlige beskyldninger mod en tjenestemand, skal behandles i overensstemmelse med de fastsatte forskrifter. Jeg anser det ikke for retsstridigt, at en tjenestemand til at begynde med gøres bekendt med de af sagen omfattede forhold, således at han under en efterfølgende høring kan fremlægge det nødvendige forsvar. Det er jo netop det, der er formålet med en disciplinærsag.

Det er rigtignok usædvanligt, at ansættelsesmyndigheden som sket her bebrejder den pågældende at have udøvet en fuldtids »bibeskæftigelse« siden 1972, hvorved han jo altså i bedste fald vil kunne anses at have

varetaget sin tjeneste ved Kommissionen som et deltidsarbejde. På den anden side kan sagsøgeren dårligt bebrejde Kommissionen, at den straks gjorde ham bekendt med dette kritikpunkt mod ham. Mener sagsøgeren, at Kommissionen først burde have foretaget undersøgelser herom hos tredjemand? Efter høringen af sagsøgeren den 7. oktober 1981 frafaldt Kommissionen som bekendt punktet.

Det samme gælder efter min opfattelse den for sent foretagne efterprøvelse af de videregivne dokumenters fortrolige karakter.

I de akter, der forelå for Kommissionen, var dokumenterne betegnet som fortrolige eller hemmelige. Det er ikke blevet afklaret, hvorfor ansættelsesmyndigheden ikke i dette tilfælde lod sin sikkerhedstjeneste tage sig af sagen, således som det er foreskrevet i en kommissionsbeslutning fra 1975. Dette måtte i så fald da være sket i den tjenstlige sikkerheds interesse og var ikke uden videre i sagsøgerens interesse. Sagsøgeren har ganske vist allerede siden den første høring den 7. oktober 1981 bestridt, at han havde videregivet fortrolige eller hemmelige dokumenter. Som forklaring på, at de nævnte dokumenter i den fremlagte korrespondance var betegnet som hemmelige eller fortrolige, har han som nævnt henvist til en vis »journalistisk praksis«. Såfremt han allerede under denne høring havde oplyst, at betegnelsen »hemmelig eller fortrolig« var Meconsult's opfindelse, ville ansættelsesmyndigheden allerede på det tidspunkt have været forpligtet over for sagsøgeren til at efterprøve dokumenternes fortrolige eller hemmelige karakter. Da sagsøgeren imidlertid ikke gjorde opmærksom herpå, kan det ikke bebrejdes ansættelsesmyndigheden,

at dokumenternes reelle karakter først blev afklaret i disciplinærrådet. Også dette anbrindende anser jeg følgelig for ubegrundet.

4. Det fjerde anbringende er, at der foreligger en tilsidesættelse af den almindelige retsgrundsætning »in dubio pro reo«. I samme forbindelse gøres det gældende, at begrundelsen i degradationsafgørelsen er behæftet med visse modsigelser. Der er således ikke taget hensyn til, at det ikke er påvist, at sagsøgeren har opnået personlig vinding af dokumenternes videregivelse. På trods heraf er det blevet lagt til grund, at sagsøgeren indtog en vigtigere rolle end blot som »mellemmand«.

Til dette har Kommissionen indvendt, at der rent faktisk er taget hensyn til den omstændighed, at sagsøgeren ikke har opnået personlig vinding af dokumenternes videregivelse, men at der ikke i øvrigt er tvivl om, at sagsøgeren igennem flere år har medvirket hertil med nøje kendskab til forholdets karakter.

Det fremgår såvel af disciplinærrådets udtalelse som af ansættelsesmyndighedens afgørelse om degradation, at det ikke har kunnet godtgøres, at sagsøgeren har opnået personlig vinding af dokumenternes videregivelse. Da sagsøgeren imidlertid over for disciplinærrådet bl.a. har indrømmet selv undertiden at have fremskaffet dokumenterne og betalt dem, der forsynede ham dem, er det for mig at se endvidere fastslået, at sagsøgeren ikke blot var »mellemmand«.

Også dette anbrindende finder jeg derfor ubegrundet.

5. Det femte anbringende er, at ansættelsesmyndigheden herudover har begået en række fejl ved den retlige vurdering af de fastslåede faktiske omstændigheder samt i sin begrundelse for den pålagte sanktion. Sagsøgeren anfører således, at han med urette er foreholdt at have ændret dokumenternes karakter og ydre form for at forhøje deres pris. Man har jo netop ikke forsynet dokumenterne med påtegningen »fortroligt«. I øvrigt blev dokumenternes pris opretholdt.

Endvidere anfører sagsøgeren, at ansættelsesmyndigheden i forbindelse med bedømmelsen af hans bibeskæftigelse med urette har medtaget repræsentationsomkostningerne i vederlaget og med urette påstået, at hans bibeskæftigelse udgjorde mere end en »activité juridico-administrative«, således som sagsøgeren selv har betegnet den. Endelig har ansættelsesmyndigheden kvalificeret sagsøgerens bibeskæftigelse som en grov tilsidesættelse af hans tjenstlige forpligtelser, hvilket også er med urette, da sagsøgerens overordnede var informeret herom og var af den opfattelse, at hans tjenstlige indsats ikke havde lidt nogen skade derved.

Hertil svarer Kommissionen, at det *ikke* påstås i den anfægtede afgørelse, at sagsøgeren *personligt* har ændret ved dokumenterne, men blot anføres heri, at sagsøgeren havde medvirket til videregivelsen af de ændrede dokumenter og havde et nøje kendskab til forholdetss karakter. Hvad angår sagsøgerens bibeskæftigelse fremgår det ifølge Kommissionen af vederlagets størrelse, at bibeskæftigelsen havde indebåret et større ansvar, end han havde angivet i de ansøgninger om samtykke, han havde indgivet.

Det fremgår såvel af degradationsafgørelsen som af disciplinærrådets udtalelse, at sagsøgeren ikke blev foreholdt *selv* at have ændret dokumenterne. Også med hensyn til vurderingen af bibeskæftigelsen anser jeg ansættelsesmyndighedens bedømmelse for at være korrekt. Såfremt vederlaget for en beskæftigelse, der betegnes som »navnlig oversættelsesarbejde«, udgør 12 000 BFR pr. måned, må der kræves en særlig begrundelse for repræsentationsomkostninger, der ansættes til 25 000 BFR, altså mere end det dobbelte af det egentlige vederlag. I mangel af en sådan begrundelse må repræsentationsomkostningerne enten betragtes som et supplerende vederlag, eller også må sagsøgerens bibeskæftigelse — såfremt der virkelig var tale om repræsentationsomkostninger — antages at have haft et større omfang, end han selv havde oplyst. Sagsøgeren har imidlertid indrømmet at have fungeret som *forbindelsesled* mellem de italienske og belgiske medlemmer af den tidligere nævnte gruppe af sukkervirksomheder (Gruppo saccarifero veneto).

Jeg anser hermed tillige sagsøgerens femte anbringende for at være ubegrundet.

6. Sagsøgerens sjette anbringende er, at ansættelsesmyndigheden har gjort sig skyldig i en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet. Han anfører i den forbindelse, at den omstændighed, at han undlod at ansøge om samtykke til den af ham siden 1977 udøvede bibeskæftigelse, står i klart misforhold til den ham pålagte disciplinærsanktion, idet en degradation har samme virkning som enindplacering i en lavere stillingsgruppe og er forbundet med en indplacering på et lavere løntrin.

Heroverfor anfører Kommissionen, at den sagsøgeren pålagte disciplinærsanktion beror på to forskellige tjenesteforseelser, og at Kommissionen ved plæggelsen ikke har overskredet sin skønsbeføjelse på dette område.

For det første bemærkes, at disciplinærsanktionen i realiteten vedrører to forhold, nemlig dels videregivelse af dokumenterne og dels udøvelse af en bibeskæftigelse, hvortil der ikke var givet samtykke, i hvilken forbindelse der endvidere bør sondres mellem perioden fra 1972 til 1977 og perioden efter dette tidspunkt. Hvad angår førstnævnte periode var der ikke givet den fornødne beskrivelse af bibeskæftigelsens omfang, og for sidstnævnte periode var der overhovedet ikke indgivet ansøgning om samtykke til bibeskæftigelsen. Dette stiller omfanget af den fastslåede tjenesteforseelse i et lidt andet lys.

I øvrigt skal jeg i denne forbindelse henvise til Domstolens praksis på området, der rent faktisk indrømmer ansættelsesmyndigheden en vidtgående skønsbeføjelse ved pålæggelse af disciplinærsanktioner. Således kendte Domstolen for ret i dommen af 4. februar

1970 i sag 13/69 [2], at vurderingen af grovheden af de tjenesteforseelser, som disciplinærrådet tilregner tjenestemanden og valget af den disciplinærsanktion, som forekommer mest egnet i betragtning af de nævnte tjenesteforseelser, henhører under ansættelsesmyndighedens skønsbeføjelse. Da sagsøgeren ikke i sagen havde fremført nogen faktiske eller retlige omstændigheder, som godtgjorde, at vurderingen var uden grundlag i med de fastslåede tjenesteforseelser, eller at den pålagte disciplinærsanktion stod i misforhold til de ham foreholdte og fastslåede omstændigheder, forkastede Domstolen dette anbringende og frifandt sagsøgte.

I dommen af 30. maj 1973 i sag 46/72 [3] statuerede Domstolen som følger:

»Når der er ført bevis for de handlinger, sagsøgeren lægges til last, tilkommer det disciplinærmyndigheden at vælge den hertil svarende sanktion; da sagen ikke drejer sig om økonomiske spørgsmål, kan Domstolen ikke sætte sin vurdering i stedet for den nævnte myndigheds undtagen i tilfælde af klar overskridelse af skønnets grænser eller magtfordrejning;«.

Jeg finder det ikke godtgjort i det foreliggende tilfælde, at der foreligger et misforhold mellem tjenesteforseelsen og disciplinærsanktionen eller en klar overskridelse af skønnets grænser eller magtfordrejning. Sagsøgeren har for det første udøvet en bibeskæftigelse af et omfang, som ansættelsesmyndigheden ikke var bekendt med. Han har arbejdet for en virksomhed eller en gruppe af virksomheder inden for sukkersektoren, som på grund af sine vanskeligheder med hensyn til produktion og afsætning er undergivet en omfattende EF-regulering. Endvidere har videregivelsen af de pågældendedokumenter, som oplystes at hidrøre fra Kommissionen og at være af fortrolig karakter, vakt det indtryk, at Fællesskabets tjenestemænd er bestikkelige. Sagsøgeren har i det mindste medvirket ved handelen med disse dokumenter og dermed tilføjet den anseelse, som Fællesskabets tjenestemænd nyder, væsentlig skade.

Af de nævnte grunde finder jeg ikke, at der foreligger noget sådant misforhold, som kræves efter retspraksis, tværtimod mener jeg, at ansættelsesmyndigheden med den pålagte disciplinærsanktion har holdt sig inden for rammerne af det tilladelige.

Tilbage bliver at undersøge, om fastsættelsen af løntrinnet kan betragtes som en selvstændig sanktion. Dette kunne ud fra en umiddelbar betragtning synes at være tilfældet, indplacering på et lavere løntrin er en selvstændig disciplinærsanktion efter artikel 86, stk. 2, litra d). Eftersom disciplinærrådet imidlertid udelukkende foreslog i sin udtalelse, at sagsøgeren blev degraderet, hvorefter ansættelsesmyndigheden faktisk indplacerede sagsøgeren i lønklasse A 6, løntrin 4, uanset at han tidligere var indplaceret i lønklasse A 5, løntrin 6, kunne ansættelsesmyndighedens afgørelse opfattes, som om den indeholdt to selvstændige disciplinærsanktioner. Det måtte imidlertid medføre, at afgørelsen om at fastsætte et andet løntrin skulle ophæves og hjemvises til Kommissionen til fornyet behandling. Dette fremgår af Domstolens praksis, idet Domstolen ved dom, afsagt den 29. januar 1985 i sag 228/83 [4], fastslog, at Domstolen ikke kan sætte sin egen vurdering i stedet

2 — Dom af 4. 2. 1970 i sag 13/69, August Joseph van Eick mod Kommissionen, Sml. 1970, s. 1.

3 — Dom af 30. 5. 1973 i sag 46/72, Robert De Greef mod Kommissionen, Sml. 1973, s. 543.

4 — Dom af 29. 1. 1985 i sag 228/83, F. mod Kommissionen, præmisserne 34 f., Sml. 1985, s. 290.

for disciplinærmyndighedens, medmindre der foreligger åbenbar vildfarelse eller magtfordrejning. Hertil føjede Domstolen, at det er nødvendigt af hensyn til udøvelsen af denne kontrol, at afgørelsen i sin begrundelse nævner både de konkrete omstændigheder, der lægges tjenestemanden til last, og de overvejelser, der har foranlediget ansættelsesmyndigheden til at pålægge den pågældende sanktion. Såfremt sanktionen endvidere er strengere end den sanktion, som foreslås af disciplinærrådet, skal begrundelsen for denne skærpelse endvidere angives i afgørelsen.

En sådan begrundelse er dog ikke givet i det foreliggende tilfælde.

Jeg mener imidlertid ikke, at fastsættelsen af et andet løntrin kan betragtes som en selvstændig disciplinær sanktion. Dette fremgår af den måde, hvorpå løntrinnet fastsættes i henhold til tjenestemandsvedtægten. Som det fremgår navnlig af forfremmelsesreglerne i henhold til vedtægtens artikel 46, er løntrinnet nemlig ikke nogen fast størrelse, der fastlægges én gang for alle ved tjenestemandens tiltrædelse og derefter kun ændrer sig med tiden. Det gælder i hvert fald for det store antal af tjenestemænd, der forfremmes på et eller andet tidspunkt i deres karriere. Den pågældende bevarer nemlig ikke samme løntrin ved forfremmelsen, men dette fastsættes på grundlag af en beregning i henhold til vedtægtens artikel 46, som næsten altid har til følge, at løntrinnet i den højere lønklasse bliver lavere end i den tidligere lønklasse. En ændring af lønklassen medfører således også automatisk en ændring af løntrinnet. Dette spørgsmål er altså for forfremmelsers vedkommende reguleret i vedtægtens artikel 46, mens vedtægten ikke indeholder nogen bestemmelser herom i forbindelse med degradation. Heraf slutter jeg, at det påhviler ansættelsesmyndigheden at fastsætte løntrinnet ud fra et skøn. Jeg finder ikke, at ansættelsesmyndigheden har overskredet rammerne for det skøn, der tilkommer den, når den ved degradationen tillige fastsætter et nyt og lavere løntrin, navnlig når man betænker, at degradationen *ikke nødvendigvis* medfører indplacering *i den umiddelbart lavere* lønklasse.

Af de anførte grunde finder jeg også det tredje anbringende ubegrundet.

7. Det syvende anbringende er, at Kommissionen har tilsidesat vedtægtens artikler 12, 86 og 87 samt almindelige disciplinærretlige principper og princippet om retten til forsvar. Sagsøgeren støtter dette på den omstændighed, at tjenesteforseelsen ikke, som det var tilfældet tidligere, blev kvalificeret som en overtrædelse af vedtægtens artikel 17, henset til de fastslåede faktiske omstændigheder, men derimod alene som en overtrædelse af vedtægtens artikel 12. Sagsøgeren er således af den opfattelse, at disciplinærsagen burde være gået om med en ændring af klagepunktet, idet dette har en mindre alvorlig karakter.

Heroverfor har Kommissionen anført, at den endeligt valgte sanktion er baseret direkte på de faktiske omstændigheder, hvorom sagsøgeren første gang blev hørt i oktober måned 1981. Disciplinærrådet foretog blot en anden retlig subsumption af den tjenstlige forseelse.

Det fremgår, at den retlige bedømmelse af forholdet rent faktisk ændrede sig under disciplinærsagen. Navnlig var det således ikke muligt at finde belæg for det oprindelige klagepunkt med hensyn til videregivelse af hemmelige eller fortrolige dokumenter. Det var grunden til, at disciplinærrådet alene betragtede forholdet som en overtrædelse af tjenestemandsvedtægtens artikel 12, som lyder således: »Tjenestemanden skal afholde sig fra enhver handling, især fra enhver offentlig meningstilkendegivelse, der vil kunne nedsætte den værdighed, hans stilling kræver.«

Selv om man kan forestille sig, at der under en disciplinærsag kommer omstændigheder for dagen, der kan kræve en væsentlig ændring af de oprindelige klagepunkter med en fornyet sagssbehandling til følge, ses der efter min opfattelse ikke at være fremkommet sådanne omstændigheder i den foreliggende sag.

Den disciplinære forfølgning har nemlig i sagen her ført til fastslåelse af en mindre alvorlig tjenstlig forseelse, uden at det oprindelige klagepunkt med hensyn til faktum har undergået nogen væsentlig ændring. Under disse forhold finder jeg ikke, at der er grundlag for at antage, at disciplinærsagen bør gå om. Disciplinærsager har jo netop til formål at sikre en efterprøvelseaf, om de oprindelige klagepunkter har været holdbare. Klagepunktet om, at der foreligger en overtrædelse af vedtægtens artikel 17, indeholder nemlig normalt også samtidig et (subsidiært) klagepunkt om, at der tillige foreligger en overtrædelse af artikel 12. En tilsidesættelse af pligterne efter artikel 17, dvs. tavshedspligten og pligten til ikke at videregive af dokumenter, betragtes nemlig normalt også som en handling, der vil kunne nedsætte den værdighed, som tjenestemandens stilling kræver.

Følgelig finder jeg også det syvende anbringende ubegrundet.

II. Erstatningspåstandene i de to sager kan jeg gøre op med forholdsvis kort

1. I sag 255/83 har sagsøgeren rejst krav om erstatning af den økonomiske og ikkeøkonomiske skade, som sagsøgeren har lidt som følge af den *retsstridige* afgørelse om degradation. Erstatningskravet knytter sig hermed til selve beslutningen om at pålægge en disciplinær sanktion, som påstås at være retsstridig. Da jeg imidlertid ikke har fundet grundlag for at fastslå, at sanktionsafgørelsen er retsstridig, anser jeg tillige erstatningskravet i sag 255/83 for ubegrundet.

2. Erstatningskravet i sag 256/83

Dette erstatningskrav går ud på pengeerstatning for den skade, sagsøgeren har lidt som følge af Kommissionens tjenstlige fejl eller retsstridige undladelser under disciplinærsagen.

Kravet gøres gældende for det tilfælde, at Domstolen kender den egentlige disciplinær sanktion gyldig. Det vedrører dels erstatning for økonomisk, dels godtgørelse for ikkeøkonomisk skade. Det gøres gældende, at disciplinærsanktionen har bragt sagsøgerens karriereforløb til ophør før tiden, at sagsøgerens sundhed har lidt skade, ligesom hans ære er blevet krænket. Den eneste årsag hertil anføres at være den tjenstlige fejl, som Kommissionen skal have begået under disciplinærsagen, dvs. den samme tjenestefejl, som søges redresseret under sag 255/83.

Som tidligere anført anser jeg ikke blot ansættelsesmyndighedens endelige afgørelse om at tildele disciplinærsanktionen for retmæssig, men også den procedure, der gik forud for afgørelsen. Det må ganske vist erkendes, at disciplinærsagen har verseret temmelig længe, og at sagsøgeren flere gange har krævet den fremskyndet. På den anden side har sagsøgeren imidlertid selv bidraget til, at den trak i langdrag, dels ved at undlade at underskrive protokollen for høringen den 7. oktober 1981 i den endelige affattelse på trods af, at han flere gange blev opfordret hertil, dels ved, at det ikke var muligt under hans sygeorlov at komme i forbindelse med ham på den adresse, han

havde opgivet. Alt taget i betragtning har sagsøgeren således ikke godtgjort, at Kommissionen culpøst *forsinkede* disciplinærsagen. I øvrigt bevarede sagsøgeren under hele disciplinærsagen sine rettigheder som følge af sin tidligere tjenstlige stilling.

Da jeg ikke, som det vil være fremgået af det anførte, har kunnet påpege ansvarspådragende fejl ved nogen af de foranstaltninger, Kommissionen anser jeg tillige erstatningspåstanden i sag 256/83 for ubegrundet.

C. På grundlag af samtlige de anførte betragtninger skal jeg foreslå Domstolen at frifinde sagsøgte, Kommissionen, for samtlige påstande i de forenede sager 255 og 256/83 og i henhold til procesreglementets artikel 70 pålægge hver part at bære sine egne omkostninger.